

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0-2242-5900 ต่อ 5731

เรื่อง สถาบันดำรงราชานุภาพ
ผู้เรียบเรียง นายโชคสุข กรกิตติชัย วิทยากรเชี่ยวชาญ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ
ออกอากาศ ธันวาคม 2565

“สถาบันดำรงราชานุภาพ” มีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดของกระทรวงมหาดไทยที่ได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบอันกว้างขวางว่า จะต้องบริหารงานตอบสนองความต้องการของประเทศชาติและประชาชนให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายอนันต์ อนันตกุล) ในขณะนั้น เป็นผู้ริเริ่มให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีลักษณะเป็นแหล่งความรู้/ความคิด (Think Tank) ของกระทรวงมหาดไทยขึ้น ดังที่ท่านได้กล่าวไว้ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาการจัดตั้ง “สถาบันดำรงราชานุภาพ” เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2534 ความตอนหนึ่งว่า “...ความจำเป็นของกระทรวงมหาดไทย ก็คือ ต้องการมีสถาบัน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อที่จะได้ปรึกษาหารือในเรื่องการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการ รวมทั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัด นอกจากนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญในการปรับปรุงระบบ คือ การพัฒนาระบบบริหารราชการ โดยมุ่งหวังจะให้สถาบันแห่งนี้มีทีมงานที่เป็นนักวิชาการสามารถที่จะไปช่วยในการวางแผนให้คำปรึกษาหารือในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินของกรม รัฐวิสาหกิจ และจังหวัด...”

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 ซึ่งเป็นวันที่กระทรวงมหาดไทย สถาปนาครบ 100 ปี และเพื่อเป็นการถวายพระเกียรติแด่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ องค์ปฐมเสนาบดีของกระทรวงมหาดไทย ผู้ทรงรอบรู้สรรพวิชาหลายสาขา กอปรด้วยวิจรรณญาณลุ่มลึกกว้างไกล ทรงเป็นเอตทัคคะ (หมายถึง “ผู้เป็นยอดในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ”) ในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และงานแผ่นดินอย่างแท้จริง กระทรวงมหาดไทยจึงน้อมนำพระนามของพระองค์มาตั้งเป็นชื่อของสถาบันทางวิชาการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ว่า “สถาบันดำรงราชานุภาพ” ซึ่งเป็นส่วนราชการระดับสำนักในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2535 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2535 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2535 มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้กระทรวงมหาดไทยสามารถดำเนินการ ดังนี้

1. สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารราชการและการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้บุคลากรของกระทรวงมหาดไทยได้มีการพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ และทัศนคติที่ถูกต้องในการปฏิบัติราชการ

สำหรับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสถาบันดำรงราชานุภาพ มีดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สป.มท.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.)

2. พัฒนาระบบงานของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สป.มท.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.)

3. พัฒนาและบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สป.มท.)

4. ช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาองค์กรของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สป.มท.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.)

5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

โดยสถาบันดำรงราชานุภาพ ได้แบ่งโครงสร้างของสถาบันออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา มีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยต่าง ๆ เช่น พัฒนาระบบการบริหารราชการ สมรรถนะที่จำเป็นในการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น 2) กลุ่มงานพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการค้นหาค้นหาองค์ความรู้ต่าง ๆ การบริหารจัดการเว็บไซต์ของสถาบันฯ เป็นต้น 3) วิทยาลัยมหาดไทย มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการฝึกอบรมบุคลากรของกระทรวงมหาดไทย 4) กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาบุคลากร เป็นต้น และ 5) กลุ่มงานอำนวยการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องงานธุรการ งานสารบรรณ จัดทำคำของบประมาณประจำปี เป็นต้น

สถาบันดำรงราชานุภาพ ปัจจุบันตั้งอยู่ที่อาคารสถาบันดำรงราชานุภาพ (อาคารสำนักนโยบายและแผนเดิม) ภายในบริเวณกระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ มีการให้บริการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดกระทรวงมหาดไทย ศูนย์เอกสารเพื่อการวิจัยกระทรวงมหาดไทย วิทยาลัยมหาดไทย (โรงเรียนนักปกครองระดับสูง ระดับกลางของกระทรวงมหาดไทย) เป็นต้น นับตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลา 30 ปีแล้ว ที่สถาบันดำรงราชานุภาพได้กำหนดนโยบายกลยุทธ์ และพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกระทรวงมหาดไทยให้มีความรู้ ความสามารถ ก้าวทันเทคโนโลยี แก้ไขปัญหา สร้างความรอบรู้ และความมีจริยธรรมที่เป็นประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกร่วมความเป็น “คนมหาดไทย” เพื่อธำรงไว้ซึ่งปณิธาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” อันเป็นหลักปรัชญาในการทำงานของกระทรวงมหาดไทยที่ทำเพื่อแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชน เพื่อนำความสุขและรอยยิ้มกลับคืนสู่ประชาชนด้วยความภาคภูมิใจ

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2553” (22 กุมภาพันธ์ 2553). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 127 ตอนที่ 12 ก, น.1-9.
- กระทรวงมหาดไทย, สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2565). **เกี่ยวกับสถาบันดำรง**. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2565 จาก <http://www.stabundamrong.go.th/web/drird.html>
- “พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย” (8 เมษายน 2535). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 109 ตอนที่ 42, น. 126-133.
- วิทยาลัยมหาดไทย. (2551). **ประวัติย่อสถาบันดำรงราชานุภาพและวิทยาลัยมหาดไทย**. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2565 จาก http://www.ic.moi.go.th/ic/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=11
- สิงหาสน์ ไพฑูรย์. (2542). **ประสิทธิผลของสถาบันดำรงราชานุภาพ**. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://repository.nida.ac.th/bitstream/handle/662723737/1923/nida-ths-b98789.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). **เอตทัคคะ (18 มิถุนายน 2550)**. สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2565 จาก <http://legacy.orgt.go.th/?knowledae=เอตทัคคะ-18-มิถุนายน-255>